

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23-09-20471 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

לפני כבוד השופטת דלית ורד

התובע: יוסי לנגוצקי

נגד

הנתבעים:

1. יעקב ברדוגו
2. ערוץ יהודי ישראלי בע"מ

פסק דין

פתח דבר

עניינה של תובענה זו בתביעה כספית בסדר דין רגיל ובקשה לצו עשה שהגיש התובע, יוסי לנגוצקי, נגד הנתבעים, יעקב ברדוגו וערוץ יהודי ישראלי בע"מ (להלן: "הנתבע" ו"הנתבעת" בהתאמה), על סך של 474,864 ₪ בגין הוצאת לשון הרע.

עילת התביעה נולדה בעקבות מונולוג, ששודר ביום 7.2.2023 בתוכנית האקטואליה "שבע" בערוץ 14, שבו הטיח הנתבע בתובע שלוש אמירות, אשר נטען כמציגות אותו כמי שמאיים באלימות, קוראות למעצרו ומכנות אותו בכינויי גנאי משפילים ומבזים, וזאת בתגובה לראיון רדיו שהעניק התובע באותו הבוקר, במסגרת תכנית אקטואליה המשודרת בתחנת 103FM.

רקע:

נתאר כעת את אופן הצגת התובע והנתבע בכתבי הטענות:

התובע הינו אל"מ בדימוס המצוי בעשור העשירי לחייו, גיאולוג נפט אשר יזם והוביל לגילוי שדה הגז "תמר". התובע הינו בעל ניסיון רב כמפקד ולוחם והשתתף בשש ממלחמות ישראל - החל ממלחמת העצמאות כנער בן 14 ועד למלחמת לבנון הראשונה.

במהלך שירותו הצבאי פיקד על הסיירת הירושלמית במערכה לשחרור ירושלים, זכה בעיטור המופת על לחימתו בקרב במוצב "הפעמון" במלחמת ששת הימים, פיקד על פלוגת טנקים בתעלת סואץ בעת מלחמת ההתשה, הקים ופיקד על ענף המבצעים המיוחדים (מ"מ) באמ"ן, וזכה פעמיים בפרס ביטחון ישראל בעת ששימש כמפקד היחידה הטכנולוגית-מבצעית.

התובע שימש כרמ"ח איסוף באמ"ן וכנספח צבאי בווינגטון ושימש כפרויקטור בעת המצור על ביירות במלחמת לבנון הראשונה. לצד זאת, הוסיף התובע לתרום למדינה בהתנדבות כיועץ לרמטכ"ל לטיפול באיום המנהרות ומזה כ- 20 שנה נמנה עם צוות מדענים העוסק בפיתוח הגנה באמצעות לייזר.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 20471-09-23 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

הנתבע הינו בעל תואר ראשון במדעי המדינה ותואר נוסף במשפטים, עורך דין בהכשרתו ומצוי בעשור השביעי לחייו. את שירותו הצבאי ביצע בין היתר ביחידת 8200. בעבר כיהן כמנכ"ל החברה למשק וכלכלה, מנכ"ל מרכז השלטון המקומי וכמנכ"ל מפעל הפיס. בתקופת כהונתו של שר החוץ דוד לוי ז"ל מונה מטעמו על ניהול המו"מ עם הפלסטינים. בתצהירו הציג את עצמו כעיתונאי ואיש תקשורת ותיק ומנוסה ובמסגרת זו שידר תכניות בגלי צה"ל. מזה מספר שנים הנתבע משדר בתחנת הרדיו גלי ישראל וכן בערוץ 14 בטלוויזיה כמגיש תכניות וכפרשן בכיר. (סעיף 7 לתצהיר). במהלך עדותו הנתבע עמד על כך כי הוא איננו עיתונאי ומעולם לא היה עיתונאי (עמ' 40 שורות 33-31, עמ' 41 שורות 11-1), אלא איש תקשורת "מגיש תוכנית ומפרשן..." (עמ' שורות 11-1) וראה גם סעיף 2 לסיכומי הנתבעים שם הוצג התובע כ"איש תקשורת ופרשן פוליטי".

התובע חתם על עצומה של חתני וכלות פרס ביטחון ישראל, נגד הרפורמה המשפטית אותה קידמה הממשלה (להלן: "העצומה") ועל רקע זה הוזמן לראיון בתכניתם של ה"ה בן כספית וינון מגל (סעיף 6 לתצהיר התובע, עדות בן כספית, עמ' 5 שורות 25-15).

עם תחילת השידור הוצג התובע על ידי מר מגל: **שלום אלוף משנה במילואים יוסי לנגוצקי... חתמת על העצומה של כלות וחתני פרס ביטחון ישראל, שמבקשים להביע את דאגתם העמוקה מהשינויים המוצעים במערכת המשפטית במדינה ומאופן קידומם. והציג בפניו את השאלה: מה הקשר בין ביטחון ישראל, שזכית בו בפרס, לבין הרפורמה במערכת המשפטית?**

התובע: **...מאז מלחמת העצמאות... שהייתי נער קשר בהגנה במצור על ירושלים, לא הייתי בחרדה כה עמוקה לגורלנו, כפי שאני עתה. אינני ישן בלילה, פשוטו כמשמעו...מה שקורה עתה כאן, מחלחל גם לנושא הביטחון. כמי שהשתתף בשש מלחמות ישראל...אני רואה, ועיני כלות, כרסום מסוכן ביסודות ביטחוננו. האחדות, הלכידות ובחופש המחשבה.**

ינון מגל: **לא, אבל איפה ברפורמה?**

התובע: **...התהליך הנוכחי... הוא אסון מתגלגל שעלול לרסק גם את יסודות הביטחון... ולהביאנו, חס וחלילה למלחמת אחים. ביבי, פקח את עיניך, אנא הרפה. זה עלול להסתיים בביטחון.**

ינון מגל: **אוקיי, עכשיו השאלה, שוב, אני חוזר על אותה שאלה... מלחמת אחים, ומתיחות וזה, וזה עלול והסתה והתנשאות והכל. הבנתי. איפה ברפורמה,**

בן כספית: **אם הבנת, למה אתה שואל?**

ינון מגל: **איפה ברפורמה המשפטית יש קשר לביטחון?**

התובע: **תביט. אנחנו מדברים על כלים שלובים. הכל תלוי והכל קשור זה בזה. חופש הבעת דעה, מערכות שלטוניות, מערכות שיפוטיות, הפרדת רשויות וכדומה, כל הדברים האלה, כולם יוצרים אווירה שמחלחלת גם לנושא הביטחוני. הכל סופג. תביט, אני, כשהייתי מפקד לדוגמא, כל חיי עודדתי אנשים לתקוף אותי ולבקר אותי וכדומה. מה שהולכים פה לעשות, זה בדיוק לרסק את מה שאני כרגע מדבר.**

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 20471-09-23 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

ינון מגל: איפה למשל?

התובע: בוא, עזוב, עשה לי טובה, הרי הדברים ברורים, הם נמצאים פה,

ינון מגל: לי הם לא ברורים

התובע: באותיות קידוש לבנה על הקיר.

בן כספית: אגב, אני לא יודע אם פספסת, שנייה, יוסי, הייתה כותרת...לפי כמה ימים, הייתה כותרת בהארץ, גדולה, שמפקדים בצה"ל חוששים להביע את דעתם מול הדרג המדיני

התובע: אני לא חשבתי דבר כזה בחיים

בן כספית: חוששים לחטוף.

ינון מגל: מה זה קשור לרפורמה?...אבל איך זה קשור לרפורמה? אני שואל אותו

בן כספית: הכל קשור

התובע: אני משוכנע, במיליון אחוז, לא ב-100% שיש היום מפקדים שמתקרנפים וחוששים להביע את דעתם.

...

ינון מגל: אני מכיר הרבה אנשים שחוששים להביע את דעתם, הם לא דווקא מהשמאל...אבל שוב אני שואל בפעם הרביעית, איפה ברפורמה אתה רואה פגיעה בביטחון?

התובע: אמרתי לך, מדובר בכלים שלובים. כל דבר משפיע על כל דבר

ינון מגל: מה משפיע למשל על הביטחון?

...

התובע: ברגע שמנפצים את המערכות המשפטיות, כפי שאני מבין שהיו צריכות להיות, יוצרים סיטואציות שבהן אני חושב תהיה פגיעה בביטחון.

ינון מגל: איפה למשל, תראה לי שמנפצים את המערכת המשפטית...תן דוגמא תן דוגמא

התובע: הדברים שהשמעתי היו ברורים.

ינון מגל: תן דוגמא. אתה דיברת על מלחמת אחים, ומלחמות והסטה וכל מיני דברים כאלה, והחשש וביבי. איפה ברפורמה, עשיתם עצומה, אתם מדברים בקול תרועה רמה, תן לי דוגמא על מה אתה מדבר למען השם.

...

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 20471-09-23 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

בן כספית: אני חושב, יוסי, אחרי שענית לו ארבע פעמים על הנושא הביטחוני.

ינון מגל: הוא לא ענה אפילו פעם אחת.

בן כספית: הוא ענה ארבע פעמים, אבל אתה לא מקבל את התשובה.

ינון מגל: מה הוא ענה? הוא אמר כלים שלובים.

בן כספית: הוא ענה, כן, כלים שלובים זו תשובה מצוינת... עם כל הכבוד לנושא הביטחוני, יוסי לנגוצקי, אתה באמת חושב שהרפורמה הזו תרסק את הדמוקרטיה? ישראל תהיה דיקטטורה בעקבותיה?

התובע: למיטב שיפוטי, קיים סיכוי גדול מאוד שזה יתגלגל לזה. תהליכים דומים קרו במדינות אחרות וכולנו יודעים איך זה נגמר.

ינון מגל: מה, מה, אמרת כלים שלובים, תן לי דוגמא לכלים שלובים, איך משהו משפיע על משהו מהרפורמה, בבקשה. תן לי דוגמא.

התובע: תביט, אני מעדיף, אמרתי את דבריי, אני חושב שהם נוסחו די בבהירות.

ינון מגל: לא אמרת כלום, לא אמרת כלום.

התובע: אין לי שום כוונה כרגע

בן כספית: אמרת המון

התובע: להתחיל להתנגח איתך על מילה זאת או אחרת, אמרתי את שלי.

ינון מגל: לא אמרת, לא אמרת, הפחדת, תבהלה, דיקטטורה.

התובע: אני חוזר ואני אומר, אני חושש מאוד שביבי, ידידי משכבר הימים... עלול לגרום לנו למלחמת אחים. זאת עובדה, מה אתה

ינון מגל: כן, אבל זה... אתה לא מסביר למה

...

בן כספית: אז שאלתי אותך, אתה מדבר על אפשרות למלחמת אחים, אני חושב שזה נמצא בעורף, בתודעה של כולנו, אבל מה אתה חושב... מה אתה חושב על מה שאמר זאב רז, לפניו דיבר על זה עורך דין דוד חודק... על הקטע הזה של דין רודף, בן מוות וכולי, על נתניהו.

התובע: תביט, בוא אני אומר לך את הדברים הבאים. אני חושב שחבל מאוד שהוא אמר את מה שהוא אמר. אבל אם הייתי במקומו, אני הייתי מנסח את זה בדרך קצת שונה, שאולי משמעותה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 20471-09-23 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

היא אותה משמעות, אבל הייתי משתמש במילים קצת אחרות. הייתי אומר שהתהליכים שקורים, זה גם מה שאמרתי אצלכם לפני כמה דקות. עלולים להסתיים במלחמת אחים, נקודה... עכשיו, אם זה מלחמה, מה קורה במלחמה?... במלחמה קורים דברים לא נעימים, כולל שימוש בנשק, זה עלול לקרות... זאב לא היה צריך לומר את מה שהוא אמר, חבל. גם דוחק. תקשיב, אלה אנשים הכי טובים שיש סביבנו. חבל שהם מעדו בלשונם. אבל זה בסך הכל מעידה בלשונם. וזה לעומת הדברים שמשמיעים אנשים מסוימים בגוף שפועל נגדנו, זה כלום. בחייך, מה, מה, אז הם, אוקיי, אמרו דבר שטות... אבל תקשיב, אתה שאלת אותי למה אני הצטרפתי לפיטיציה הזאת של אנשי פרס ביטחון ישראל. ולמה אני חושב שיש בזה פגיעה בביטחון. אם אני חושב שהדברים כיום עלולים להסתיים במלחמת אחים, זה לא פגיעה בביטחון ישראל?

ינון מגל: כן, אבל זה לא הרפורמה. זה לא הרפורמה עצמה... זה אנשים, אנשים שחושבים שהיא תפגע בביטחון ישראל, או תפגע בחירויות וכדומה, אתה אומר, יכולים להגיע למצב שהם משתמשים בנשק, אם אני מבין אותך נכון.

התובע: חס וחלילה, כדאי להוסיף את המילה חס וחלילה

ינון מגל: אז איך תהיה מלחמת אחים ?

התובע: חס וחלילה. זה יכול לקרות, בזה שאני אגיד עכשיו חס וחלילה, לא אגיד חס וחלילה לא ימנע את העניין. את משחק כרגע בנדמה לי.

ינון מגל: אתה משחק בנדמה לי.

התובע: אתה מנסה לתפוס אותי במילה שאני אגיד שאחר כך אתה תגיד שאני אמרתי או לא אמרתי

בן כספית: ברור

...

ינון מגל: עכשיו בוא נשאל ככה, אתה מדבר פה על מלחמת אחים, מי יפתח באש? מי יפתח באש?

התובע: אבל אני אומר לך את הדברים הבאים ואני עומד אחריהם. שמה שקורה היום במדינת ישראל, עלול, חס וחלילה, בריבוע שבריבוע להסתיים בשפיכות דמים.

ינון מגל: כן, איך? למה? תסביר לי את הסצנריו.

התובע: מכיוון שאנשים יאבדו את השליטה, מצד זה או אחר, או משני הצדדים וזה ייגמר במלחמת אחים כל כך פשוט.

ינון מגל: לא, אני לא מבין את זה. אני לא מבין את זה.

...

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 20471-09-23 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

התובע: התהליכים שקורים היום פה בארץ עלולים, חס וחלילה, חס וחלילה להסתיים במלחמת אחים, נקודה. אני עומד מאחורי הדברים האלה.

ינון מגל: כי מה, כי מה יקרה? יעבירו את הרפורמה.

התובע: עכשיו מהמסטרה יבואו אלי ויגידו לי, נחקור אותך, איך העזת לומר את דעתך?

בן כספית: אבל הוא חוזר כול הזמן על זה.

ינון מגל: לא, הרי יש פה צד אחד שמאיים. הרי, זה גם סוג של איום, זה כמו בפרוטקשן, שבא מישהו ואומר

התובע: אני לא מאיים, אני מביע דעה.

ינון מגל: כן, כן, ודאי, זה גם הבדואי שמגיע לבעל העסק בבאר שבע הוא לא מאיים, הוא רק מודיע...הוא רק מביע דעה.

...

בן כספית: השווית אותו לבדואי של הפרוטקשן.

ינון מגל: אני אסביר לך בדיוק מה זה קשור. זה קשור לזה שאתם מאיימים שזה יכול להגיע למלחמת אחים.

התובע: אני זה לא הם, אני, זה אני יוסי. אני מדבר בשם עצמי, אני לא מדבר כרגע בשם שום חבורה...דעתי האישית, דעתי האישית, אני בן 89... אז בגיל 89 לאחר שראיתי כמה דברים במהלך חיי...המסקנה שלי היא...שמה שקורה היום פה בארץ עלול להיגמר בשפיכות דמים, זאת דעתי.

ינון מגל: אוקיי, עכשיו תסביר לי, למה זה עלולה להיגמר בשפיכות דמים?

בן כספית: לא, אל תסביר לו, לא, לא, לא, לא...צריך להפסיק את זה...יוסי, תפסיק את זה פה...תפסיק את זה פה, ינון, ינון, באמת

ינון מגל: תן לי לשאול שאלה, נו, בחייד

בן כספית: אה, תן לי לשאול, לא שאלת, יש לי חדשות בשבילך, שאלת עד עכשיו אותה שאלה
70 פעם

ינון מגל: יוסי, מה ברפורמה, יוסי

בן כספית: ואני לא רוצה שתמשיך לבזות לא את התוכנית ולא אותו...יוסי, אל תענה לשאלה הזאת יותר...היית ברור לגמרי, והוא לא יתפוס אותך, כנראה שהוא לא יצליח להפיל אותך, אז בואו נתקדם.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 20471-09-23 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

"...

(מתוך תמלול הקלטת הריאיון, שצורף כנספח 6 לתצהיר הנתבעים).

מונולוג הנתבע

במסגרת תכנית "שבע" אשר שודרה בשידור חי אמר הנתבע את הדברים הבאים, אותם אצטט מתוך תמלול התכנית שצורפה כחלק מכתב התביעה וכן כנספח 7 לתצהיר עדות ראשית של הנתבע.

ברדוגו: איך קוראים לו הוא .. לבן הזה? יוסי לנגוצקי. אנחנו מכירים אותו מהגז, מכל מיני מקומות. לנגוצקי, מה, הילד שלך הולך לקחת רובה ולירות בי?

אני גר, לא ליד הילדים שלי, אבל איפה שאני גר תסביר לי, אנחנו גרים לא רחוק אחד מהשני, הוא הולך לקחת רובה ולבוא מה? להרוג? במלחמת אחים קורים דברים לא נעימים?...

מר דוחק כמי שקראת לו, קוראים לו חודק, לא דוחק.

אבל אולי דוחק כזה שדוחק אותך לחדק ההוא.

מה הוא ייקח? רימון ויזרוק על מי? על מי אתה גיבור? למה אתה לא עצור היום בלילה? עם כל הגיל המבוגר שלך?

ראיתי את יואב תלם עוצר סבתות זקנות, מביא אותן למעצר,

למה אתה לא עצור הלילה? מי נתן לך את הזכות לאיים עליי?

אני מרגיש מפוחד ממך. אתה אדם שאיימת על ילדיי, עליי, על משפחתי, אני לא ארים נשק, אני לא ארים יד, אני לא ארים אבן.

על מי אתה מאיים?

אתה הרי לא מבין אפילו את מה שדיברת זה מה שאמרת קודם, טל.

הוא לא יודע כלום על הרפורמה המשפטית, כמו 80% מהם,

טל: הוא סירב להגיד מילה אחת

ברדוגו: הם לא מבינים.

טל: שהיא בעייתית, מבחינתו, ברפורמה.

ברדוגו: הוא לא יודע כלום על הרפורמה המשפטית, הנה אני מביא אותו. אבל על מי אתה מאיים? על מי אתה מאיים, עליי? אתה רוצה מה, להרוג אותנו? למה, בגלל שדעתי שונה מדעתך? בגלל שאתה טומטום ולא מבין את מה שאתה מדבר?

אתה לא מתבייש לאיים עלינו, על ילדינו? איך אתה לא עצור? למה, כי המשטרה שלנו רופסת. כי ראש השב"כ שלנו רופס. כי בר, ראש השב"כ הוא חבר שלכם. כי עמי אשד הוא חבר שלכם.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 20471-09-23 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

אבל בוא, זה ייגמר, זה ייגמר עוד זמן. פחות זמן. לא יהיה דם ברחובות מהצד הזה. אתם מאיימים? אנחנו נחכה, אנחנו נעבור את זה אנחנו נחכה, אנחנו נעבור את זה, כי 35 שנה אהרן ברק והאנשים הממוצעים מבית המשפט העליון ובתי המשפט המזוהמים, אולמות המשפט המזוהמים בשופטים, שופטת גז שהשוותה, שנתנה אישורים פליליים בכל שימוע אחרת היתה נזרקת. כל השופטים והשופטות שמונו בתקופת אפי נווה בתקופת אבי חימי, האם זה נגמר רק בשוחד מיני מה, לא יכול להיות שהיה גם שוחד כספי, לא יכול להיות ששופטים קנו את מקומם בכס השיפוט בהטבה. למה רק הטבה מינית היא הטבה שם, מה לא יכול להיות שמישהו נתן צ'ק לאחד מחברי הוועדה לבחירת שופטים, למה אם נתנו שוחד מיני מה ההבדל בין זה לבין צ'ק? אה בתי המשפט לא מזוהמים? יש דין צדק במערכת הזו?

אז בוא, לנגוצקי, איך קוראים לך אתה? יוסי לנגוצקי...איך אומרים, תתבייש לך. זקנתך מביישת את בחרותך. דרך ההתבטאות שלך היא בושה למשפחה שלך. אני מקווה מאוד שילדיך לא לומדים ממך.

אתה יודע מה? בושה בכלל שהעלו אותך לשידור. אבל אתה הוכחת לכולם כמה רדוד אתה. אתה לא מבין על מה אתה מדבר. אבל מה, אולי הזיזו לך את הקוויאר, מה, יש איזה עסקה שמה בנפט שלא קיבלת, בגז? יש איזה תביעה עוד נגד תשובה?

מה, אנחנו יודעים איפה אנחנו גרים. מה הקוויאר לא זו? מה קרה, לא אכלת את הסטייק היום בצהריים שמה במסעדה?

אז תתבייש לך.

עיקר טענות התובע

ביצוע פרסומי לשון הרע חמורים, מאיימים ומסיתים

ביום 7.2.2023 התראיין התובע בתוכנית האקטואליה בהגשת בן כספית וינון מגל, בה הביע את דעתו החד משמעית נגד הרפורמה המשפטית והזהיר מפני מלחמת אחים, העתידה להתפתח אם הממשלה תמשיך בביצוע הרפורמה (להלן: "הריאיון"). לטענת התובע אזהרות דומות נשמעו גם מפי חברי ממשלה, בכירים במערכת הפוליטית והמשפטית וכן מפי נשיא המדינה.

עוד באותו היום, במסגרת שידור התוכנית "שבע" בערוץ 14, התייחס הנתבע לדברי התובע ובמסגרת דבריו פרסם שלוש אמירות דיבתיות חמורות, המהוות לשון הרע במדרג הגבוה ביותר, שיש בהן משום איום והסתה ברורים כלפי התובע.

האמירה הראשונה ייחסה לתובע ולבנו כוונה לאחוז בנשק ולירות בנתבע: "לנגוצקי מה - הילד שלך הולך לקחת רובה ולירות בי...הוא הולך לקחת רובה מה להרוג במלחמת אחים קורים דברים לא נעימים...מה הוא יקח רימון ויזרוק על מי?"

האמירה השנייה קראה למעצרו של התובע: "למה אתה לא עצור היום בלילה עם כל הגיל המבוגר שלך? ראיתי את יואב תלם עוצר סבתות זקנות מביא אותן למעצר, למה אתה לא עצור הלילה, מי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 20471-09-23 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

נתן לך את הזכות הזו לאיים עלי, אני מרגיש מפוחד ממך, אתה אדם שאימת עלי, על ילדי, על משפחתי."

האמירה השלישית מציגה את התובע כאדם שאינו מבין את מה שהוא אומר, אדם שנסתתרה ביטו ומאשימה אותו ברצון להרוג אנשים, רק בשל דעותיהם השונות: "אתה רוצה מה- להרוג אותנו, למה בגלל שדעתי שונה מדעתך? בגלל שאתה טומטום שלא מבין את מה שאתה מדבר...אתה הוכחת לכולם כמה רדוד אתה, אתה לא מבין על מה אתה מדבר"

פגיעה בשמו הטוב של התובע וביזוי גילו המבוגר

התובע, טען כי דברי הנתבע נועדו לבזות אותו ואת בני משפחתו, תוך לעג לגילו המבוגר והצגתו כאדם שבינתו נסתתרה וכפושע מסוכן שדינו מעצר. הנתבע המשיך בשפה ירודה על כך שהתובע הינו מביש וכי בני משפחתו צריכים להתבייש בו.

ההאשמה כאילו התובע מתכוון להרוג את הנתבע רק משום דעתו השונה, תואמת לדרכו של הנתבע בהטלת האשמות שווא מופרכות, דברי לשון הרע חמורים ביותר, רק בשל העובדה שהתובע אינו מסכים לדעתו בעניין הרפורמה המשפטית וחושש שאם זו תמשך היא עלולה להוביל למלחמת אחים.

בהמשך דבריו הנתבע האשים את התובע בנהנתנות, חמדנות ואכילת קוויאר וסטייקים במסעדות יוקרה וכי כל דבריו נבעו מכך שמישהו פגע בחיי התענוגות אותם הוא חי. כל אזכור סוגי המזון נועדה להאשים את התובע בכך שהפרוטה מצוי בכיסו, לעשות לו דמוניזציה ולציירו כמי שמנותק מן העם וכמי שאינו נלחם על עקרונות אלא על טובות הנאה פרטיות.

הנתבע לא הציג ולו טיעון ענייני אחד באשר לרפורמה ומדוע הוא תומך בה. הנתבע גם לא סתר את דברי התובע, באשר לאפשרות הבלתי מבוטלת למלחמת אחים וכל תגובתו הינה לשון הרע, דברי שקר ודיבה שנועדו לפגוע, להשפיל ולבזות את התובע.

דרישה לפיצוי סטטוטורי מרבי בגין פרסום בכוונה לפגוע

התובע עותר לחיוב הנתבעים בפיצוי כספי ללא הוכחת נזק בסכום כולל של 474,864 ₪, המבוסס על שלוש פעמים כפל הפיצוי הסטטוטורי, בגין שלושת הפרסומים הדיבתיים שנעשו בכוונה לפגוע. כמו כן, הוא עותר לחיוב הנתבעים לפרסם הכחשה, תיקון והבהרה באופן בולט ומרכזי, וכן לחיובם בתשלום הוצאות משפט ושכר טרחת עורכי דין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23-09-20471 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

עיקר טענות ההגנה

היעדר לשון הרע והצדקת הביטויים

דברי הנתבע על התובע היו תגובה לא רק לראיון שנתן התובע באותו בוקר, שבו תמך במחרחרי מלחמת אחים מצד מתנגדי הרפורמה, אלא גם להתבטאויות ולאירועים שקדמו להם, בחלקם הנתבע היה מעורב באופן אישי.

בחודש פברואר 2023 או בסמוך לכך, נכנס הנתבע למסעדה בת"א יחד עם בנו. עו"ד דוד חודק, ששהה באותו העת במסעדה, פנה אל הנתבע ואמר לו: **"אם היה לי רובה הייתי הורג את כולכם."** הנתבע, שהיה עם בנו, נותר המום למשמע הדברים ושאל את עו"ד חודק: **"אתה תיקח רובה ותהרוג אותי?"** עו"ד חודק השיב: **"כן, זה מה שמגיע לכם."** הנתבע לא נשאר אדיש לאיומים החמורים של עו"ד חודק ופרסם אותם ודיבר עליהם בכמה מקומות, כיוון שחש מאוים באופן אישי.

בתחילת פברואר 2023 השתתף עו"ד חודק בכנס לשכת עורכי הדין באילת ושם אמר את הדברים הבאים: **"אם מישהו יכריח אותי לחיות בדיקטטורה ולא תהיה לי ברירה, לא אהסס להשתמש באש חיה"**. עו"ד חודק התראיין בערוצי התקשורת ובין השאר בתוכנית "הצינור" שם לא חזר מדבריו ואף החרیف ואמר: **"אם יכפו עליי דיקטטורה אני אלחם... גם עם נשק אם צריך... תירה באנשים? אני אעשה כל מה שצריך כדי שלא תהיה פה דיקטטורה"**.

בתגובה לדברים אלה פרסם אל"מ רז פוסט, בו כינה את דבריו של עו"ד חודק מתונים וקרא לראש הממשלה "בן מוות" ש"חובה להרוג אותו" ו"דין רודף" לו ולשרים:

"מפליאה אותי מתינות הניסוח של חודק.

רק התגוננות בנשק? פאסיבית?

כוסות רוח למת.

אם יקום ראש ממשלה ויטול לעצמו סמכויות דיקטטוריות,

ראש הממשלה הזה הוא בן מוות, פשוט כך, יחד עם שריו ועושי דברו.

גם לנו צריך להיות דין רודף.

דין הרודף שלי אומר:

אם על ארצי השתלט אדם, זר או ישראלי, ומנהיג אותה

באופן לא דמוקרטי, חובה להרוג אותו.

לא מנומס, מעורר חלחלה, אבל הברירה היא הרבה מתים

חפים מפשע, ומוטב להרוג קודם את הפושעים.

מכין גילוי - דעת מפורט בנושא."

נטען כי על רקע דברים אלה, התראיין התובע בתאריך 7.2.2023 ושם הביע תמיכה בדבריהם של עו"ד חודק וזאב רז. התובע אמר במילים ברורות, שהוא תומך במשמעות דבריהם של עו"ד חודק

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23-09-20471 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

וזאב רז, שקראו לאחוז נשק ולהילחם, להרו את ראש הממשלה והשרים ובכך לפתוח במלחמת אחים מדממת, אבל היה מנסח אותם קצת אחרת.

הנתבע האזין לראיון התובע והדברים הציתו אצלו מחדש את הפחד והחשש לחייו, שחש כאשר עו"ד חודק איים להרוג אותו במסעדה. הנתבע הבין את הדברים כפשוטם: התובע תומך במלחמת אחים, כולל שימוש בנשק והרג והדברים נקשרו אצלו לאמירותיו של עו"ד חודק במסעדה בנוכחות בנו.

בערב אותו יום, הגיב הנתבע במונולוג נסער בשידור חי בתוכנית "שבע" על דברי התובע ועל האהדה שביטא כלפי דברי עו"ד חודק וזאב רז.

הנתבע טען כי דבריו נאמרו מתוך סערת רגשות וחשש אמיתי לשלומם ולשלומו משפחתו.

הפרסום מושא התביעה אינו מהווה לשון הרע נגד התובע, שכן התובע העיד על עצמו בריאיון שהוא תומך בקריאות למלחמת אחים. התובע לא הזהיר מפני מלחמת אחים מתוך עמדה השוללת אותה, אלא מפני בואה של מלחמת אחים מוצדקת אם הרפורמה המשפטית לא תיעצר, תוך הבעת עיזוד והבנה מלאה למצב, שבו צד אחד של המתרס יאחז בנשק חם נגד הצד השני. עברו המפואר של התובע אינו מקנה לו חסינות מפני ביקורת נוקבת על תמיכתו באישים ובאמירות, שקראו למלחמת אחים, בנשק חם, יד איש באחיו.

ביחס לפרסום הראשון - הנתבע חזר על אמירתו של התובע "במלחמה קורים דברים לא נעימים, כולל שימוש בנשק". דברי הנתבע הינם המשך ישיר לדברי התובע בעניין מלחמת אחים ותגובתו לאיומים המפורשים של עו"ד חודק כלפיו וכלפי בנו. הצופה הסביר יבין שהדברים נאמרו מתוך סערת רגשות עזה ותחושות חרדה של הנתבע לעצמו ולבני משפחתו.

ביחס לפרסום השני - לנוכח העובדה שעו"ד חודק וזאב רז נעצרו ונחקרו במשטרה על דבריהם ולנוכח העובדה שהתובע תמך בדבריהם, הנתבע זכאי היה לתהות בקול מדוע משטרת ישראל לא עצרה את התובע לחקירה.

דברי הנתבע "מי נתן לך את הזכות הזו לאיים עליי? אני מרגיש מפוחד ממך, אתה אדם שאימת עלי, על ילדי, על משפחתי" הם תגובה טבעית ונורמלית של הנתבע על רקע המתואר לעיל ועל רקע היותו מזוהה עם תומכי הרפורמה המשפטית – "האויב" במלחמת האחים שהתובע היה בעדה.

ביחס לפרסום השלישי - אמירתו של הנתבע כי התובע "רוצה להרוג אותנו" (תומכי הרפורמה) מעוגנת בדברי התובע בריאיון ומכל מקום היא מסקנה סבירה מדבריו. ההלכה מעניקה הגנה למסקנה שפרסם הנתבע, אם הקורא הסביר (בענייננו הצופה הסביר) יבין מהפרסום שהמפרסם הסיק זאת ולא כי העובדה מוגשת כמוחלטת. הנתבע הזמין את הצופים לשפוט, על יסוד הריאיון של התובע, אם דבריו הם אמת אם לא.

הביטוי "טומטום" נאמר להמחשת דעתו של הנתבע שהתובע לא מבין את ההשלכות של דבריו על מלחמת אחים - "בגלל שאתה טומטום שלא מבין את מה שאתה מדבר" - ביטוי זה ראוי להגנה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23-09-20471 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

בהקשר בו נאמר ובסערת הנפש בה היה הנתבע מצוי אותה שעה ומכל מקום לפי הפסיקה לא כל קללה או גידוף מהווים לשון הרע.

הגנת אמת בפרסום והגנת תום הלב

לנתבע עומדות הגנות לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה- 1965 וביניהן הגנת אמת הפרסום לפי סעיף 14 לחוק, כאשר שני יסודותיו של סעיף זה מתקיימים. דברי הנתבע היו תגובה לדברי התובע בראיון והחלק העובדתי לפיו התובע תמך במאיימים במלחמת אחים ובנשק חם הוא אמת לאמיתה. דברי התובע על מלחמת אחים חמושה ("במלחמה קורים דברים לא נעימים כולל שימוש בנשק") מהווים עניין ציבורי מובהק המצדיק את הפרסום.

כן עומדת לנתבע הגנת תום הלב לפי סעיפים 15(2), 15(3), 15(4) ו-15(6) לחוק.

ביחס לנתבעת 2 נטען כי עומדת לה הגנה לפי סעיף 15(12) לחוק, החלה על אמצעי תקשורת המשדר בשידור חי.

לעניין גובה הפיצוי - הנתבעים מכחישים כל כוונה לפגוע בתובע. בנוסף, טענו כי יש לדחות את הפיצול מלאכותי של המונולוג לשלושה פרסומים נפרדים ויש לראות בדברים פרסום אחד ומסכת אחת שאינה מקימה זכות לפיצוי נפרד.

עיקר טענות התובע כתב התשובה

דחיית גרסת הנתבע בדבר פחד, חשש או סערת נפש

טענות הנתבע לפיהן היה נתון בפחד או בסערת נפש הן מופרכות. אדם שחש בסכנה ממשית לשלומו, לא כל שכן לשלום בני משפחתו, פונה באופן מידי למשטרה, ולא ממתיך שעות ארוכות רק כדי להגיע לאולפן ולשאת מונולוג פוגעני ומתוכנן בכתב, כאשר גם בתום השידור לא הוגשה כל תלונה במשטרה.

בהיעדר טענות הגנה, הנתבע הקדיש סעיפים ארוכים ומפורטים לעו"ד חודק ומר רז שאינם צד לתביעה. אין זה מתפקידו של התובע להגיב לטענות של הנתבע כלפי שני האדונים האמורים ועל הנתבע לברר את טענותיו כלפיהם באופן ישיר ולא בעקיפין באמצעות התביעה דנן.

הקשר היחיד לענייננו הוא שהתובע התבקש להתייחס בראיון לדבריהם ובניגוד לטענה כאילו התובע תמך בדברים, מהריאיון עולה תמונה הפוכה, של הסתייגות מדבריהם: **"אני חושב שחבל מאוד שהוא אמר את מה שהוא אמר... ", "אני לא חושב שחבל שהוא אמר את מה שהוא אמר... ", "אני לא חושב שחבל שהוא אמר את מה שהוא אמר... "**

כשהתובע נשאל מפורשות על העניין ענה: **"אני לא מאיים, אני מביע דעה"**, אמירה שמבטלת כליל את התיזה של הנתבע כאילו הוא חשש או חש בסכנה לחייו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 20471-09-23 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

עיוות מכון של הריאיון ברדיו

הנתבע שיקר ועיוות במכוון את דברי התובע בראיון, תוך שייחס לתובע אמירות שמעולם לא אמר ופירש את דבריו בכוונות הפוכות. התובע ציין כי לא הביע כל תמיכה בשימוש בנשק או במלחמת אחים, אלא הביע חשש כבד ועמוק מפני קטסטרופה כזו ("ועלול להוביל חס וחלילה גם למלחמת אחים"), ואף הסתייג מפורשות מדברי חודק ורז ("חבל שהם מעדו בלשונם").

בניסיון להסיט את תשומת הלב מדברי הדיבה החמורים שפרסם, משתמש הנתבע ב"פרשנותם" של דברי התובע ולא בדברים כהווייתם. הנתבע קובע למה התכוון התובע בדבריו ואף קובע מה מצופה ממנו. כך למשל, טען כי מצופה מהתובע לתקוף את האדונים חודק ורז ומשהתובע לא פעל כך "המאזין לריאיון מבין היטב שהתובע תומך באפשרות הנוראה הזאת". לא ניתן לפרש הבעת חשש מפני מלחמת אחים, כרצון לאחוז בנשק במסגרת אותה מלחמת אחים.

שלילת הגנת אמת בפרסום והגנת תום הלב

התנאי הראשון במסגרת הגנת "אמת בפרסום" לפי סעיף 14 לחוק, הוא כי הפרסום היה אמת. כפי שפורט בהרחבה, הפרסום כולו איננו אמת, התובע לא הביע כל תמיכה בדברי חודק ורז, לא הביע תמיכה במלחמת אחים, אלא למעשה ההיפך מכך - התובע הביע חשש כבד מכך שעלולה לפרוץ מלחמה כזו. מכאן שלא נתונה לנתבעים הגנת אמת בפרסום.

בנוסף, אמירות הנתבע אינן חוסות תחת הגנת תום הלב לפי החלופות של סעיף 15 לחוק.

ביחס לסעיף 15(2) - הנתבע שיקר בכל הקשור לדברי התובע, ייחס לו אמירות שמעולם לא אמר, "פירש" את דבריו ונתן בהם "כוונה" הפוכה לכוונתם וממילא דעתו נאמרה על התובע עצמו ולא על דבריו.

ביחס לחלופה של סעיף 15(3) - לנתבע לא היה כל עניין אישי עם התובע, שמעולם לא איים עליו או על בני משפחתו, והשימוש בסעיף זה משולל כל יסוד ונעשה בחוסר תום לב. אילו חששו של הנתבע מן התובע היה חשש אמת, היה עליו להתלונן במשטרה. פרסום דברי לשון הרע איננו תשובה לפחד ממשי או מדומיין.

ביחס להגנת סעיף 15(4) - הנתבע לא התייחס כלל לדברי התובע, לא התווכח אתו עניינית וכל הפרסום נבע מעיוות מכון וזדוני של דברי התובע. הנתבע הפך את התובע לפושע הראוי למעצר. "תגובת" הנתבע מהווה אלימות והסתה לשמה, אגב ביזוי של התובע וביזוי בני משפחתו.

גם החלופה בסעיף 15(6) לחוק אינה מסייעת לנתבע, שכן ראיון ברדיו אינו עונה להגדרה של יצירה אמנותית או מדעית או אחרת. הנתבע הציג את דבריו כעובדות ולא כהבעת דעה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23-09-20471 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

אחריותה האזרחית של הנתבעת 2 וחוסר תום לב

טענת ההגנה של הנתבעת הייתה יכולה להתקבל אילו היה מדובר באישום פלילי ולא בתביעה אזרחית. סעיף 11 לחוק איסור לשון הרע מחיל את האחריות לפרסום בתקשורת גם על מי שאחראי לאמצעי התקשורת. אחריות הנתבעת מתבטאת גם בתגובות האלימות כלפי התובע המופיעות בערוץ "יוטיוב" של הנתבעת. (למשל: "לנגוצקי אם פיספתה את הכדור הראשון הלכה לך כל המישפחה אני לא ניכנע עד שהאחרון שלך בשכונה ובמישפחה שלך מחוסלת. אם תיבחרו." [הטעויות במקור- ד.נ.])

ההליך

בדיון ההוכחות העיד מטעם התובע מר כספית, שהעיד על נסיבות מתן הריאיון וכן התובע בעצמו. תצהיר עדות ראשית הוגש גם מטעם עו"ד דרור ויגדור ביחס לפועלו הצבאי והבטחוני של התובע. ב"כ הנתבעים ויתר על חקירתו הנגדית של עו"ד ויגדור.

מטעם הנתבעים העיד הנתבע בעצמו וכן מר אדרי, המשמש כמנכ"ל הנתבעת. מר מגל אשר נכלל ברשימת העדים מטעם הנתבעים, לא הגיש תצהיר ולא התייצב לעדות.

לאחר שמיעת העדויות, הגישו הצדדים סיכומיהם בכתב וכעת בשלה העת למתן פסק דין.

דיון והכרעה

חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה- 1965 (להלן: "חוק איסור לשון הרע או "החוק") מכיל מבחן בן מספר שלבים. ראשית, יש לבחון האם האמירות מהוות "לשון הרע" כהגדרתו של מונח זה בחוק והאם מתקיים אלמנט הפרסום. ככל שהתשובה לכך הינה חיובית יש לבחון האם עומדת לנתבע הגנה מתוך אלו הקבועות בחוק, אשר אם תוכח תפטור אותו מתשלום פיצוי לתובע.

"לשון הרע" מוגדרת בחוק כך:

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

- (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרם לשנאה, לבוז או ללעג מצדו;
 - (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;
 - (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;
 - (4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו".
- יסוד ה"פרסום" מוגדר בסעיף 2 לחוק ומשמעותו העברת מסר, בכתב בעל פה או באמצעי אחר, לאדם אחר זולת הנפגע.

במקרה זה אין מחלוקת על הפרסום והמחלוקת היא בשאלה, האם דברי הנתבע עולים כדי לשון הרע במובנו של החוק.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23-09-20471 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

בהתאם לדין, די בכך שהפרסום עלול לבזות או להשפיל אדם, כדי שיהווה לשון הרע ואין צורך להוכיח כי הושפל או בוזו בפועל.

המבחן בעניין זה הוא אובייקטיבי ואין חשיבות לכוונת המפרסם או לדרך שבה הובן הפרסום על ידי התובע. ככלל, על-מנת לקבוע אם יש בפרסום לשון הרע, יפרש בית-המשפט את הפרסום על-פי המובן הטבעי והרגיל של מילותיו. עם זאת לעתים לשון הרע שבפרסום, אינה נובעת מן המשמעות הפשוטה של מילותיו, אלא דווקא מן הנרמז או המשתמע "מבין השורות" של הפרסום לפי הבנת האדם הסביר. (ע"א 1104/00 **דוד אפל נ' איילה חסון**, (10.1.02), פסקה 6 עמ' 617).

לא הכוונה שמאחורי הפרסום היא שתצביע על קיומה של לשון הרע, אלא המסר עמו היא מותירה את הצופה. הפרסום יבחן בכללותו, שכן גם הצופה הסביר, אשר רואה את הכתבה קולט את המכלול (ע"א 751/10 **פלוני נ' ד"ר אילנה דין - אורבך** (8.2.12), (להלן: "ע"א אילנה דין") פסקאות 83-84 לפסק דינו של כב' השופט (המשנה לנשיאה) ריבלין.

טיבו הדיבתי של הפרסום נקבע בהתאם למובן הטבעי והרגיל של המילים, כמו גם על פי הקשר הדברים. ברע"א 2572/04 **רפאל פריג' נ' 'כל הזמן'** (16.6.08), נקבע: "...הקביעה כי פרסום מהווה הוצאת לשון הרע אינה נלמדת אך מן המילים הפוגעניות כעומדות לעצמן, בפני עצמן. היא נלמדת בראש ובראשונה ממכלול הנסיבות שסבבו את הפרסום. לא המילים לעצמן יוצרות את לשון הרע אלא הקונטקסט והנסיבות, המעניקים למסכת העובדות את עוצמתה, את צבעיה, את טעמה וריחה." (פסקה 22).

קיומה של לשון הרע נבחן במנותק משאלת אמיתות תוכן הפרסום. פרסום יכול שיהיה אמת לאמיתה, ועדיין אם יש בו כדי להשפיל או לבזות - ייחשב ללשון הרע. (ע"א **אילנה דין**, פסקה 84 לפסק דינו של כב' השופט (המשנה לנשיאה) ריבלין).

האם אמרות הנתבע מהוות לשון הרע?

לאחר שבחנתי את אמרות הנתבע, על רקע ההגדרה של לשון הרע בחוק וההלכות בפסיקה, הגעתי למסקנה כי שתי האמרות הראשונות מהוות לשון הרע כמשמעותו בחוק. מסקנתי שונה באשר לאמירה השלישית.

ייחוס כוונות ירי והרג והצגת התובע כמי שראוי שיהיה במעצר

טענותיו של התובע ביחס לפרסום הראשון התמקדו בטענה ללוליינות מילולית ועיוות דבריו, אשר נועדו להזהיר מפני מלחמת אחים, מתוך דאגה כנה לעתיד המדינה ואזרחיה והפיכתו למי שמתכוון לאחוז נשק ולירות בנתבע. לתוך הקלחת האמורה, הכניס הנתבע את בנו של התובע, תוך הפיכתו לפושע אלים. בכך הנתבע הפך ויכוח פוליטי לגיטימי ואזהרה כללית מפני מלחמת אחים, למלחמה אישית, תוך הצגת התובע כמי שבאופן אישי עומד לפגוע פיזית בנתבע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 20471-09-23 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

הפרסום השני נוגע להצגת התובע כאדם שראוי שיהיה במעצר. ביחס לכך נטען כי בהמשך להאשמת התובע ובנו בכוונה לאחוז נשק ולהרוג את הנתבע, הוצג התובע, מתוך עיוות הדברים, כפושע שדינו מעצר ואדם שיש לפחד מפניו.

בהתחשב במכלול דבריו של הנתבע וההקשר שבו נאמרו הדברים וכן בהתחשב בהגדרה של לשון הרע בחוק וההלכות בפסיקה, ברור כי ייחוס כוונות ירי בנתבע תוך הצגתו כמי שראוי להיעצר, הם דברים שפרסומם עלול להשפיל ולבזות את התובע כאמור בחוק. כפי שנקבע ייחוס ביצוע עבירות פליליות מהווה לשון הרע (ע"א (מחוזי ת"א) 52910-09-12 **אמנון הולצמן נ' עו"ד יורם שפטל** (29.10.13), פסקה 13).

יודגש כי הדברים לא נאמרו בלהט ויכוח, אלא במסגרת דברים שנשא הנתבע בתחילתה של התוכנית, שהתובע לא היה שותף לה. אמירות הנתבע נשזרו לאורך המונולוג ("לנגוצקי, מה, הילד שלך הולך לקחת רובה ולירות בי?"; "אתה אדם שאיימת על ילדיי, עליי, על משפחתי"; "אתה רוצה מה, להרוג אותנו? למה, בגלל שדעתי שונה מדעתך?"), כאשר בין השניים לא התנהל כל שיח או ויכוח פוליטי במישרין.

האמרה השלישית- הצגת התובע כאדם חסר הבנה

ביחס לדברים הנוספים שאמר הנתבע, בהתייחס לרמתו האינטלקטואלית של התובע ("בגלל שאתה טומטום ולא מבין את מה שאתה מדבר?" אתה הוכחת לכולם כמה רדוד אתה. אתה לא מבין על מה אתה מדבר") אני סבורה כי לא מדובר באמרות המהוות לשון הרע.

ההכרעה בשאלה האם גידוף הינו בבחינת לשון הרע, תיעשה בהתאם למבחנים הרגילים הנוגעים לסיווג פרסום כלשון הרע, כשאופי הביטוי הוא מרכיב במכלול הנסיבות שיישקלו, תוך מתן משקל להקשר בו הוטחו הדברים ולזהות השומעים. האם הדברים נאמרו כחלק מדברי גידוף מובהקים, את נימת הדיבור, את הקול ואת ההקשר שבהם נאמרו הדברים וייטה פחות לסווג כלשון הרע דברים שנאמרו ברוגז ובכעס או תוך חילופי עלבונות. (אורי שנהר, דיני לשון הרע (מהדורה שנייה, 2024), (להלן: "**שנהר**"), עמ' 242-244).

המבחן הקבוע בחוק הוא מבחן של סבירות, כלומר כיצד מתקבל הפרסום בעיני השומע. על משמעות הפרסום נלמד מתוכנו, על פי המובן הרגיל שבו יפרשו השומע הסביר. (ע"א (מחוזי נצ') 34633-10-16 **בוריס יודיס נ' מיכאל ברקן**, (1.2.17), פסקה 9, 11).

אינני סבורה כי דבריו של הנתבע כי התובע אינו מבין את הרפורמה המשפטית, הם בגדר לשון הרע, ונראה כי גם אם האמירה אינה נכונה, היא בגדר טיעון שאינו נופל להגדרת לשון הרע. סבורני כי דבריו של הנתבע כי התובע הוא רדוד וטומטום, הם גידוף. אוסיף כי החלק הראשון של האמרה השלישית, חוזר על אמירות שנכללו כבר בשתי האמירות הראשונות.

הפסיקה אכן קבעה כי לא כל גידוף, ולא בכל הנסיבות, יקים עילת תביעה מכוח חוק איסור לשון הרע. ראה לדוגמה דבריו של כב' השופט ריבלין ברע"א 10520/03 **בן גביר נ' אמנון נדקנר** (12.11.06) "**קללות וגידופים מהווים לצערנו חלק מהחיים החברתיים במדינה, ולפיכך קיים חשש שהכרה**

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23-09-20471 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

שיפוטית גורפת בגידופים כב' לשון הרע' תביא להצפת בתי-המשפט בתביעות שזו עילתן..."
(פסקה 26 לחוות דעתו).

כעת עלינו להכריע האם שתי האמרות הראשונות נכנסות תחת אחת ההגנות הקבועות בחוק, הפטורות את המפרסם מפיצוי.

בחינת ההגנות

הנתבע טען להגנת אמת הפרסום ולהגנת תום הלב בהתאם לסעיפים 14 ו- 15 לחוק.

הגנת אמת בפרסום מעוגנת בסעיף 14 לחוק אשר קובע:

"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום עניין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש".

על מנת לזכות בהגנה זו על הנתבע להוכיח שני יסודות מצטברים: האחד, כי הפרסום המהווה לשון הרע היה אמת והשני, כי מתקיים עניין ציבורי באותו הפרסום, זאת מתוך הנחה כי קיימת תועלת חברתית בקיומו של דיון ציבורי בנושא בו עוסק הפרסום, על בסיס עובדות נכונות. מדובר בשתי חוליות שלובות בקשר בל יינתק. (ראו התייחסותה של כב' השופטת ארבל ע"א 10281/03 **אריה (אריק) קורן נ' עמינדב (עמי) ארגוב** (12.12.06), (להלן: "**ע"א אריה קורן**") פסקה 11; כב' השופט ריבלין ברע"א בן גביר פסקאות 16-21).

מידת כמות ההוכחה נדרשת לעמוד ביחס מתאים לרצינות תוכן הדיבה. ככל שהאשמה שיוחסה לאדם בפרסום חמורה וכבדה היא, כן תידרשנה ראיות כבדות משקל, "איכותיות" יותר, על מנת לעמוד בנטל ההוכחה של מאזן ההסתברויות. מקום בו בפרסום הפוגע יוחס לנפגע ביצוע עבירות פליליות, מקובל לדרוש ראיות בעלות משקל משמעותי התואם את חומרת ההאשמות. (ע"א **אריה קורן**, פסקה 14)

הנתבע טען שלאורך הריאיון התובע הביע תמיכה באישים ובאמירות שקראו למלחמת אחים; התובע לא גינה את דבריהם של עו"ד חודק וזאב רז ולא הצביע על סכנת הקיום המידית הגלומה בהם ובכך שם עצמו במחנה של תומכי מלחמת אחים. (ראה לדוגמה סעיף 29 לכתב ההגנה וכן סעיפים 4, 5, 8, 14 לתצהיר).

בעדותו בפני הנתבע ציין מספר משפטים שאמר התובע במהלך הריאיון: "**העד, מר ברדוגו: הקונטקסט שלי הוא זה שזה נאמר אם אני הייתי במקומו אני הייתי מנסח את זה בדרך קצת שונה שמשמעותה היא אותה משמעות... שאומר מר לנגוצקי בצורה מאוד מאוד ברורה במלחמה קורים דברים לא נעימים כולל שימוש בנשק זה עלול לקרות זאב לא היה צריך להגיד את מה שאומרים כן? חבל שהם מעדו בלשונם, הוא מתייחס למלחמת אחים.**" (עמ' 61 שורות 3-4, 13-15).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 20471-09-23 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

במהלך עדותו בפני נשאל מר כספית על טיב התרשמותו מדברי התובע, ביחס לדברים שאמר מר רז: "אני התרשמתי קודם כל כמי שבעצמו אמון כבר 40 שנה על כתיבת טקסטים ופרשנותם וזה מהמשפט הראשון שהוא אמר חבל מאוד שהוא אמר את הדברים כפי שהוא אמר זו הייתה הכותרת אחר כך הוא נכנס לרזולוציות שבעצם אתה יכול להגיד ככה אני הבנתי... שהמהלך הזה מסוכן, שהמהלך הזה עלול להביא למלחמת אזרחים בלי להגיד שראש הממשלה הוא בן מוות זה בדיוק ההבדל כאילו מותר למתוח ביקורת מותר להזהיר מותר להתריע אסור להסית..." (עמ' 18 שורות 31-33; עמ' 19, שורות 1-4).

הנתבע טען עוד כי דבריו היו חזרה והמשך ישיר לדברי התובע "במלחמה קורים דברים לא נעימים, כולל שימוש בנשק", בכך הנתבע מתעלם מן העובדה שייחס לתובע כוונות פליליות. תיאור התובע כמי שאיים על הנתבע על ילדיו ומשפחתו, כאדם שמחזיק בכוונות להרוג את הנתבע ותומכיו הרפורמה המשפטית משום דעתם השונה, תוך ייחוס כוונות דומות לבנו של התובע, אינה נלמדת כלל וכלל מתוך דבריו של התובע בריאיון.

מקריאת תמלול הקלטת הריאיון עולה כי כבר בתחילת דבריו ולאורך הריאיון, התובע הביע את דעתו כי השינויים המוצעים במסגרת הרפורמה המשפטית עלולים להביא למלחמת אחים ובמקביל הביע את חששו שמא הדבר יתממש. התובע לא הביע תמיכה במלחמת אחים, אלא למעשה ההיפך מכך - התובע הביע חשש כבד מכך שעלולה לפרוץ מלחמה כזו.

לאור האמור, לא עומדת לנתבעים הגנת אמת בפרסום.

הגנת תום הלב חלה בהתקיים שני תנאים מצטברים:

האחד, כי הפרסום נעשה בתום לב. תוכנה המדויק של דרישת תום הלב אינו זהה ביחס לכל חלופה, ופירושה נעשה בהתאם לאינטרסים, שלשם הגנתם נוצרה כל חלופה וחלופה (דנ"א 2121/12 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין אורבך, (18.9.14), (להלן: "דנ"א אילנה דיין") פסקה 66 לחוות דעתו של כב' הנשיא, השופט גרוניס; שנהר 462).

התנאי השני להגנת תום הלב הינו, כי התקיימה אחת הנסיבות המנויות בסעיפי המשנה של סעיף 15. הנתבע טען להתקיימותן של ארבע נסיבות הקבועות בסעיפים 15(2), 15(3), 15(4) ו-15(6) לחוק.

סעיף 15(2) מעניק הגנה למפרסם אם הפרסום נעשה בתום לב ובנסיבות בהן היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה הפרסום, הטילו עליו חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות אותו פרסום;

הגנת הסעיף בהיבט פרסום בכלי התקשורת מכונה "הגנת העיתונאות האחראית". בדנ"א אילנה דיין עמד הנשיא גרוניס על מאפייניה הסובייקטים והאובייקטים של דרישת תום הלב, בהקשר של הגנה זו. במובן הסובייקטיבי, אמונה בדבר קיומה של חובת פרסום והיותה המניע לפרסום, עשויה להיות בעלת משקל, כאשר תחושת החובה לפרסם דבר מה עשויה לצמוח למשל, על רקע עיסוק של קבוצה בעבודה עיתונאית או לאור הערכת המפרסם לגבי חשיבותו ונחיצותו של המידע שפורסם לנמען. לפיכך, התקיימותן של נסיבות אלה עשויה ככלל לתמוך בטענה כי המניע לפרסום הוא

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 20471-09-23 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

"חובה עיתונאית" שחש המפרסם. מקום שהפרסום נבע מכוונת זדון, מרצון להשמיץ או לפגוע במושא הפרסום, לא נתקיים תום הלב הדרוש. יש לתת את הדעת גם לשיקולים נוספים שעשויים לעמוד ביסוד הפרסום כגון, שיקולים אישיים של העיתונאי, בדגש על הרצון להגיע להישג עיתונאי ("סקיפ") תוך הקדמת המתחרים, וכן שיקולים מסחריים של אמצעי התקשורת, שעניינם הרצון בחשיפה רחבה לציבור ("שיקולי רייטינג") ובהשאת רווחים. לצד זאת, יש לשקול גם את יחסו של המפרסם כלפי תוכן הדברים שפורסמו. ככלל, מצופה מאדם המבקש להסתמך להגנתו על קיומה של חובה עיתונאית לפרסם דבר מה, כי יאמין באמיתות הדברים שפרסם. (דנ"א אילנה דיין, פסקאות 72-73 לחוות דעתו של הנשיא גרוניס).

הפן האובייקטיבי של תום הלב בא לידי ביטוי בעיקר בהצבת סטנדרט "העיתונאות האחראית", הנוגע להתנהגות המפרסם ולפרסום עצמו. במסגרת סטנדרט זה נדרש מן המפרסם אופן התנהלות שניתן לתאר בהכללה כסביר והוגן. בפסק הדין שבערעור הצביע השופט פוגלמן על רשימה לא סגורה של מבחנים בהם ניתן להיעזר בהכרעה בעניין זה: האם המפרסם נהג בהתאם לאמת המידה של "עיתונות אחראית". ההגנה מחייבת קיומו של "עניין ציבורי ממשי" בתוכן הפרסום, המקים חובה לפרסומו ואת העוסקים במלאכת העיתונאות, לעבודה עיתונאית זהירה ואחראית המתבטאת בביסוס הפרסום על מקורות מהימנים ורציניים; אימות העובדות טרם הפרסום; אמונת המפרסם באמיתות העובדות; הימנעות מניסוח מידע כעניין שבעובדה, אם מדובר בחשדות בלבד; הצגה הוגנת ומאוזנת של עובדות הפרסום- הצגת תמונה עובדתית מלאה, הוגנת ואמיתית; בחינת נחיצות החלק הפוגעני- האם הכללת החלק שיש בו משום לשון הרע, הייתה הכרחית להשגת תכלית הפרסום ונקיטת אמצעים שימנעו פגיעה מיותרת; פרסום תגובת הנפגע ותמצית גרסתו והקפדה על כללי האתיקה לעיתונאים.

מבחנים אלה התקבלו על דעתו של הנשיא גרוניס בדיון הנוסף, אשר ציין כי הביטוי "עיתונאות אחראית", עדיפה על מנת שלא ישתמע כי תחולת ההגנה מוגבלת למי שעוסק כדרך קבע במקצוע העיתונות.

(ראו ע"א אילנה דיין פסקאות 29-30 לחוות דעתו של השופט פוגלמן; דנ"א אילנה דיין, פסקאות 75-79 לחוות דעתו של הנשיא גרוניס);

בענייננו נטען כי מתוקף עיסוקם של הנתבעים, חלה עליהם חובה מוסרית, חברתית ומקצועית, להביע את דעתם על אמירותיו הקשות, המסוכנות של התובע בראיון. כאשר אדם כמו התובע, גיבור ישראל, מביע תמיכה במלחמת אחים בנשק חם, חלה חובה מוסרית ועיתונאית להתריע מפניו ומפני דבריו.

אפנה את תשומת הלב לכך, שטענה זו נכתבה בלשון רבים היינו כחלה על הנתבע והנתבעת גם יחד. אלא שבסעיף 26.5 לכתב ההגנה נטען כי בקשר לנתבעת 2 יחול סעיף 15(12) לחוק, באשר לאופן הפרסום בשידור חי ואי הקלטתו מראש. תשומת לב גם לכך שהנתבע מבקש להחיל על עצמו 'חובה מוסרית ועיתונאית' לצורך הגנת הסעיף, זאת בזמן שבעדותו עמד על כך כי הוא איננו עיתונאי ומעולם לא היה עיתונאי (עמ' 40 שורות 33-31, עמ' 41 שורות 11-1), אלא איש תקשורת "מגיש

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23-09-20471 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

תכנית ומפרשן... (עמ' שורות 11-1) וראה גם סעיף 2 לסיכומי הנתבעים שם הוצג התובע כ"איש תקשורת ופרשן פוליטי".

לא ניתן לאחוז את החבל משני קצותיו; הנתבע איננו יכול להחיל על עצמו חובה עיתונאית לצורך הגנת סעיף 15(2) ובאותה העת לעמוד על כך, שאיננו עיתונאי שצריך לעמוד בחובות האתיקה העיתונאית וכן לא ניתן לטעון כי אותה חובה מוסרית ועיתונאית חלה גם על הנתבעת, שעה שנטען כי הגנתה מונחת מכוחו של סעיף אחר.

לגופם של דברים, הנתבע טען כי כל איש ציבור שיביע תמיכה במלחמת אחים ושימוש בנשק ראוי לביקורת חריפה, קשה ונוקבת וכי הוא רואה סכנה ב"נירמול" השיח על מלחמת אזרחים, והרגלת הציבור ל"רעיון" מסוכן זה (סעיף 15 לתצהיר).

לטעמי, טון הפרסום וסגנונו לא היו זהירים דיים והנתבע לא עמד בכללי הגנת העיתונאות האחראית, המפורטים מעלה ובכלל זה הצגת תמונה עובדתית מלאה, הוגנת ואמיתית; הנתבע ייחס לתובע כוונות פליליות, תוך הטחה של האשמות חמורות וחסרות בסיס, בלי שאימת את הדברים או קיבל את התייחסות התובע, טרם הפרסום. הביטויים הפוגעניים בהם השתמש הנתבע, לא היו הכרחיים לצורך העברת המסר בעמדתו, ובחובה שלקח על עצמו, כדבריו, להיאבק בכל גילוי של תמיכה במלחמת אחים (סעיף 3 לתצהיר; עמ' 56 שורות 15-6). היה באפשרות הנתבע לתת מענה ענייני לדברי התובע ולא הייתה הצדקה להשתלחות בו.

סעיף 15(3) מעניק הגנה אם הפרסום נעשה בתום לב ולשם הגנה על ענין אישי כשר של הנאשם או הנתבע, של האדם שאליו הופנה הפרסום או של מי שאותו אדם מעונין בו ענין אישי כשר;

הנתבע טען כי תמיכת התובע במלחמת אחים, כפי שהדברים הובנו על ידו, נקשרו לדברים שאמר בפניו עו"ד חודק. הנתבע חשש לשלומם ולשלום משפחתו ודבריו במונולוג, נועדו לשקף בציבור ובפני התובע את הפחד, שהרגיש עקב דברי התובע. כך שפרסום המונולוג נועד להגן על עניינו האישי הכשר, שהוא בטחונו האישי- על ידי חשיפת הסכנה והוקעתה בציבור.

כפי שעולה, הנתבע קשר בין דבריו של עו"ד חודק כלפיו בזמן ששהה במסעדה, לבין משמעות דבריו של התובע, כפי שאלה הובנו על ידו – כתמיכה במלחמת אחים. הקשר דברים זה הביא את הנתבע למסקנה וההבנה, כטענתו, כי קיים חשש של ממש לשלום משפחתו ועל כן נשא את המונולוג, שנועד לשמש כהגנה.

מסקנותיו האישיות של הנתבע הן מסקנותיו בלבד ואינני סבורה כי השומע הסביר, אשר נחשף לדבריו של התובע, היה רואה אותם כאיום על הנתבע ובני משפחתו ומסיק כי הם עומדים בפני סכנת חיים על ידי התובע או בנו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23-09-20471 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

מעבר לכך, תכליתו של סעיף 15(3) איננה להגן על עניין אישי כשר של אדם, על דרך ההשמצה. אמירות התובע כללו ביטויים קיצוניים ועולבים יתר על המידה, באופן השולל את התקיימותו של מרכיב תום הלב (שנהר, עמ' 586-587).

לפיכך, אינני רואה כיצד פרסום האמירות, נועד להגן על עניין אישי של הנתבע.

בסיכומיו הפנה הנתבע לפסה"ד ברת"ק (מחוזי מרכז) 71919-11-20 ליאור אילון נ' אופיר גולן (22.6.21) (להלן: "פס"ד אופיר גולן"), ממנו ביקש ללמוד כי הפסיקה הכירה בכך, שאין לבטל או לאיין תחושות סובייקטיביות של אדם החש מאוים, כאשר אמירות המבטאות תחושת מאוימות וחוסר מוגנות, נתפסות כהבעת דעה לגיטימית ולא כקביעת עובדה כוזבת.

פסק דין אופיר גולן דן בתביעה, שהוגשה בעילה של לשון הרע וזאת בגין הגשתן של שתי תלונות במשטרה ואשר נטען כי היו תלונות שווא. ואומר בית המשפט: "לעניין זה יש לשוב ולציין כי ככל והדברים מתייחסים לתלונה לרשות, קיים אינטרס ציבורי ברור כי המתלונן לא יורתע מהגשתה בשל חשש מניהולם של הליכים מכוח הוראותיו של חוק איסור לשון הרע. משכך, ואף מקום בו אובייקטיבית לא היה אדם סביר רואה את התנהלות המבקש כזו אשר יש לצידה איום, אין בכך כדי להתיר הגשתה של תביעה מכוח הוראות חוק איסור לשון הרע." (פסקה 10) ובהמשך: "כפי שהובהר ביחס לתלונה השנייה, ספק באם תלונה למשטרה בשל תחושת איום אשר מקורה בדרישת שלום או נקיטת צעדים משפטיים - תקים עילה לתביעה מכוח הוראות חוק איסור לשון הרע, וזאת אף ככל ומדובר בתחושה סובייקטיבית אשר ימצא כי אין בה ממש (ככל ויימצא)." (פסקה 14).

במקרה זה בית המשפט דן בתחושות איום סובייקטיביות, ביחס להגשת תלונה במשטרה וקבע כי קיים אינטרס ציבורי ברור כי המתלונן לא יורתע מהגשתה, בשל חשש מניהולם של הליכים מכוח הוראותיו של חוק איסור לשון הרע. אין הדבר דומה למקרה שבפנינו, כאשר הנתבע בחר להביע את דבריו ואת תחושת האיום שחש, כטענתו, על גבי הבמה הטלוויזיונית, בפני צופים ומאזינים רבים, ואין ענייננו בהגשת תלונה במשטרה.

סעיפים 15(4) ו-15(6) מעניקים הגנה כאשר הפרסום הוא בגדר הבעת דעה.

סעיף 15(4) - מעניק הגנה כאשר הבעת הדעה נעשתה בתום לב ביחס להתנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לעניין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;

סעיף 15(6) מעניק הגנה כאשר הבעת דעה נעשתה בתום לב כבקורת על יצירה ספרותית, מדעית, אמנותית או אחרת שהנפגע פרסם או הציג ברבים, או על פעולה שעשה בפומבי, ובמידה שהדבר כרוך בבקורת כזאת - הבעת דעה על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה יצירה או פעולה;

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23-09-20471 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

בעוד שסעיף 15(4) מעניק הגנת סל על ביטויים, שנאמרו בתגובה להתנהגות הנפגע בתפקיד רשמי או ציבורי או בקשר לעניין ציבורי, סעיף 15(6) מקנה הגנה, כאשר הבעת הדעה הובאה כביקורת על יצירה שהנפגע פרסם ברבים או על פעולה שעשה בפומבי. הגנה זו אינה מותנת בזכות הנפגע והיא מכוונת לחול על פרסומים המתייחסים להתנהלות פומבית של אדם, שהוא בעצמו בחר להביא בפני הציבור ובכך פתח את הדלת להבעת דעה עליו ועל התנהלותו. במקרה שבפנינו, התובע התראיין במסגרת תכנית אקטואליה המשודרת בתחנת 103FM, פעולה שללא ספק בוצעה בפומבי.

הפן הסובייקטיבי של מרכיבתוס לב בהגנות הבעת הדעה נלמד, בין היתר, מכוונת המפרסם ומניעיו אשר נבחנים לצד אמונתו הסובייקטיבית בנוגע לדעה. הפן האובייקטיבי בוחן את מידת סבירות הפרסום ופוטנציאל הפגיעה, מידת החומרה של הביטוי הפוגע, לשונו, סגנונו, נוסחו והיקף התפרסותו של הפרסום. במסגרת זו תבחן גם דרך הצגת העובדות עליהן הסתמכה הדעה, זהות נמעני הפרסום והמשקל היחסי של ההתייחסות לתובע מתוך כלל הפרסום (שנהר. עמ' 629).

לצד מרכיבתוס הלב עומד יסוד מרכזי נוסף והוא אלמנט הבעת הדעה, כאשר תנאי בסיסי הוא כי יובן שהפרסום הינו הבעת דעה.

ברע"א 817/23 עמותת חוזה חדש נ' זוהר (30.5.2023) עמד בית המשפט העליון על ההבחנה בין פרסום עובדה, לבין פרסום שהוא הבעת דעה. וכדבריו: "ככלל, עובדה עניינה בנתונים אובייקטיביים, בתיאור מציאות מסוימת; היא יכולה להיות אמיתית או שקרית, וניתן לאששה או להפריכה.... דעה, לעומת זאת, היא התרשמות סובייקטיבית, והיא אינה נכנסת לתבניות נוקשות של אמת ושל שקר. דעה עשויה להיות משכנעת, סבירה, הגיונית, וכן גם להפך...." (פסקה 19)

בית המשפט העליון הבהיר כי על מנת להבחין בין עובדה לדעה: "יש להרכיב את משקפיו של 'האדם הרגיל': 'מה שקובע לעניין ההבחנה [בין דעה לעובדה] הוא האופן שבו הדברים נתפסים על ידי האדם הסביר הקולט אותם: כמסקנה אישית-סובייקטיבית של המפרסם או כנתון עובדתי המתאר את המציאות" (פסקה 21; והאסמכתאות שם)

על פי הפסיקה תנאי מקדמי הוא כי לצד הבעת הדעה, פרסם המפרסם, בצורה נכונה ומדויקת את העובדות לגביהן הוא מביע את דעתו, כדי שניתן יהיה להבדיל מה מתוך הפרסום הן העובדות ומה היא הדעה. (שנהר. עמ' 609; ת"א (מחוזי י-ם) 13358-01-17 אלון חמדני נ' ברק כהן (5.5.20) (להלן: "פס"ד אלון חמדני"), פסקה 79. ערעור על פסק הדין נדחה על ידי בית המשפט העליון בע"א 3858-20 ברק חיים כהן נ' אלון חמדני (15.6.22); ד"נ 9/77 חברת החשמל לישראל בע"מ נ' הוצאת עתון 'הארץ' בע"מ, (27.8.78) (להלן: "ד"נ חברת החשמל"); רע"א בן גביר, פסקה 13 לחוות דעתה של כב' השופטת ארבל).

המונולוג של הנתבע נבנה מתחילתו ועד סופו כמקשה אחת, ללא כל הפרדה ומבלי שניתן להבין מה היו דבריו של התובע ומה הייתה תגובתו של הנתבע. בהשוואה של המונולוג לדברי התובע בראיון, עולה כי הנתבע אזכר חלק קטן יחסית מתוך הריאיון המלא, תוך התעלמות מדברי התובע בכללותם שעיקרם אזהרה מפני מלחמת אחים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23-09-20471 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

במסגרת המונולוג הנתבע הציג תזה, אשר תאמה, לדבריו, את הבנתו האישית של דברי התובע: **"...אני הרי מדבר תוך כדי מה שנקרא הבנה שלי את המציאות והבנה שלי של המציאות היא הבנה של לנגוצקי מאשר את הדברים ושל דוד חודק..."** (עמ' 58 שורות 29-31) ובהמשך: **"...שהוא מאשר את הדברים של רז ושל חודק זה מה שהוא אמר בראיון"** (עמ' 59 שורות 2-3), וכן את הבנתו על בסיס דברים, שלדעת הנתבע היה על התובע לאמרם: **"היה מצופה מאיש בשיעור קומה של לנגוצקי לומר בראיון שהוא מגנה ומוקיע ללא סייג את הקריאות של חודק ורז למלחמת אחים חמושה ומדממת"** (סעיף 28 לתצהיר).

הנתבע טען כי דבריו נאמרו לא רק בתגובה לראיון של התובע מאותו הבוקר, אלא גם כתגובה להתבטאויות ולאירועים שקדמו להם (סעיף 5 לתצהיר). הנתבע העיד עוד כי כאשר אנשים כדוגמת עו"ד חודק, זאב רז, התובע ואחרים כגון רוח"מ לשעבר אולמרט ואהוד ברק, ושקמה ברסלר אומרים שהם מתכוונים להשתמש בנשק חם ככלי במאבק פוליטי, הוא חש איום מוחשי המופנה גם אליו באופן אישי והוא רואה חובה אישית להתריע ולמחות (סעיף 9 לתצהיר; עמ' 71 שורות 8-12). הנתבע נתבקש לצטט את החלקים מתוך המונולוג, אשר היוו התייחסות לאותם אירועים קודמים (עמ' 57 שורות 17-19), או התייחסות לדברי האנשים אותם הזכיר, אך לא הציג לכך כל מענה ברור. (עמ' 66 שורות 7-11). ויוזכר כי במסגרת המונולוג הנתבע הזכיר אך ורק את שמו של עו"ד חודק: **"כל סיפור חודק...אז הזכרתי את חודק הוא היה הדבר המרכזי הוא אסוציאטיבית האיום המוחשי הוא זה שאיים עלי באופן אישי..."** (עמ' 57 שורות 14, 16; עמ' 66 שורות 15-16).

מר כספית העיד בפני כי הריאיון נעשה בעקבות העצומה עליה חתם התובע, אשר דיברה על הסכנה שטמונה ברפורמה המשפטית, שיזמה הממשלה "חתני פרס ביטחון ישראל הם אמרו שזה יסכן את ביטחון ישראל" (עמ' 5 שורות 15-22; עמ' 6 שורות 16-17, שורות 21-22). מר כספית תיאר את היכרותו עם התובע, ההיסטוריה והקשר המיוחד שלו עם ראש הממשלה והוסיף: **"ומה שאני הבנתי וזה המאזין המצוי לא הבין כי הוא לא מכיר את ההיסטוריה הזו שבעצם התובע מתוך דאגה מאוד מאוד עמוקה וחרדה לגורלנו כאן פונה לראש הממשלה בעקיפין גם ביבי פקח עיניך ... ואומר לו תעצור כי הדבר הזה עלול כמו שהוא הדגיש 100 פעם חלילה וחס לקחת אותנו למלחמת אזרחים זה מה שאני הבנתי... שהוא לא סתם אחד זה אחד שישב מול נתניהו פעמים רבות ודיבר איתו בלבן של העיניים"** (עמ' 9 שורות 22-32).

מר כספית העיד עוד כי סבר שהריאיון היה טוב מאוד שכן התובע העביר את עיקרי הדברים שהוא מאמין בהם, אודות הסכנה שנשקפת לביטחון המדינה: **"אחרי הראיון כתבתי לו את דעתי על הראיון שהוא היה טוב מאוד, הוא כותב לי מקווה שלדבריי אצלכם תהיה תעודה [צ.ל- תהודה] פתטי איך הקולגה שלך ניסה לטפס עליי זהו פחות או יותר. כב' הש' ורד: למה חשבת שהראיון היה טוב? כי הוא העביר בו את עיקרי הדברים שהוא מאמין בהם על הסכנה שנשקפת למדינת ישראל, הביטחון שלה"** (עמ' 7 שורות 20-30).

מר כספית הוסיף שזיהה שעמיתו, מר מגל, ניסה לחלץ מהתובע אמירה לפיה הוא קורא למלחמת אחים: **"...אני זיהיתי איך הקולגה שלי שלא נמצא פה שמראיין יחד איתי ומייצג צד מסוים אחר**

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 20471-09-23 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

של המפה הפוליטית בעצם ניסה לחלץ ממנו בכל הכוח...שיגיד שהוא קורא למלחמת אחים כשבעצם המסר שלו הוא הפוך. " (עמ' 7 שורות 32-30, עמ' 8 שורה 1).

מר כספית הסביר כי במהלך הריאיון מר מגל הציג בפני התובע שאלות חוזרות, באשר לנושא הביטחוני ותשובתו של התובע הייתה שהרפורמה והביטחון הם בבחינת כלים שלובים. " אז בשלב מסוים ניסיתי אני לא בטוח שהצלחתי לשים לזה קץ אחרי 4 פעמים כאילו צריך לחשוב גם על המאזינים... אבל הוא לא הצליח כי הוא חזר כל פעם חס וחלילה חלילה וחס מי שמכיר את הביורגריה של התובע זה כל החיים שלו רק לשמור על המדינה לא לפרק אותה" (עמ' 10 שורות 20-28, 33, עמ' 11 שורות 1-2).

רוב רובו של מונולוג הנתבע עסק בתובע באופן אישי, תוך אזכור כוונותיו הפליליות לכאורה, הצורך במעצרו, חוסר הבנתו ורדידותו ואף התייחסות לסגנון חייו האישיים. לו הנתבע היה מתאר אתמה שהתובע באמת אמר, בצורה נכונה ומדויקת ולצד זאת אומר את דבריו כהבעת דעה, אז היה עשוי להיחשב כמי שהביע דעה. אולם ברגע שהנתבע לא תיאר את הדברים שהתובע באמת אמר, הפרסומים נתפסים אצל הצופה הסביר כי לכאורה התובע תומך במלחמת אחים, ואף קרא לכאורה לפגיעה בנתבע, משפחתו ותומכי רפורמה המשפטית.

בפסק הדין בפרשת עתון הארץ קבעה כב' השופטת בן פורת: "אדם הנשען על 'הבעת דעה בתום-לב' חייב להביא לידיעת הקורא את התשתית העובדתית עליה הוא מסתמך - ועל אותן עובדות להיות נכונות... יש תמיד לזכור את הרעיון המונח ביסוד ההבדל הרב בין ההגנה 'אמת דיברתי' לבין ההגנה של 'הבעת דעה בתום-לב'. ...הצידוק ליריעה הרחבה של ההגנה השניה נעוץ באפשרות הנאותה הניתנת לציבור הקוראים - והרי הנושא הוא מענינו - לשפוט בעצמו אם מה שמופיע בכתבה בפירוט העובדות אכן מוביל לדעה המובעת על יסוד אותן עובדות. מכאן החובה הכפולה המוטלת על מי שמבקש להתגונן בטענה זו: ראשית, לגולל לפחות את העובדות העיקריות עליהן מושתתת דעתו; ושנית, להבהיר במידה מספקת לקהל קוראים רגיל שהחלק הפוגע בשמו הטוב של פלוני הוא הבעת דעה גרידא... חייב להיות תמיד קשר גומלין כלשהו בין העובדות לבין הדעה שהובעה... בהעדר קשר מינימלי כזה הופך מה שנחזה כהבעת דעה לעובדה שיש להוכיח את אמיתותה." (ע"א 723/74 הוצאת עתון 'הארץ' בע"מ, ו-3 אח' נ' חברת החשמל לישראל בע"מ, (24.2.77)).

וראה גם את דברי בית המשפט בד"נ חברת החשמל: "בכל פרסום, המבקש לחסות בצל כנפי סעיף 15(4) הפרדה ברורה בין תיאור העובדות ובין הבעת הדעה על אותן עובדות. עצם הערבוב בין שני מרכיבים אלה עלול לערפל את הכתוב ולאפשר 'הגנבת' עובדות בלתי-נכונות משמיות אל תוך הבעת הדעה. הכותב חייב לציין על איזה עובדות הוא מסתמך - ואלה חייבות להיות נכונות (פרט לפרטי-לוואי שאין בהם פגיעה של ממש), ומשציין את העובדות, מותר לו להסיק מהן את מסקנותיו בדרך הבעת דעה עליהן, אך בתנאי שהוא מבהיר ומבדיל בין עובדה ובין מסקנה."

ללא תיאור דבריו של התובע בראיון בצורה מלאה ונכונה, המאזינים והצופים לא היו יכולים להבין, מה הדברים שהתובע באמת אמר ומה הם הדברים שמהווים הבעת דעה מצד הנתבע. וכפי שאמר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23-09-20471 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

בית המשפט העליון ברע"א בן גביר: "...בעוד שאם כולל הפרסום טענה משמיצה אשר מוצגת כדעה, מבלי שהובאו העובדות עליהן היא מסתמכת, תוסר מעל אותה עובדה כסות הבעת הדעה שעטתה על עצמה וההגנה לא תחול עליה." (פסקה 14 לחוות דעתה של השופטת ארבל).

לאור האמור אני מוצאת כי יסודות הגנת הבעת הדעה אינם מתקיימים.

אף אם היינו מוצאים שאילו מהביטויים שבמחלוקת, חוסה תחת אילו מהגנות סעיף 15 לחוק, עדיין מצויים אנו במצב בו לא עומדת לזכות הנתבע חזקה כי פעל בתום לב, בהתאם לסעיף 16 לחוק. סעיף זה קובע חזקות שבהתקיימותן ניתן לקבוע כי המפרסם פעל בתום לב או שלא בתום לב;

בין השיקולים הצריכים לדרישת תום הלב, ניתן להתחשב בכוונה שעמדה מאחורי הפרסום, באמונתו הכנה של המפרסם באמיתות הפרסום, נושא הפרסום ומושאו- האם נסב הפרסום על דמויות ציבוריות ועל סוגיות פוליטיות, אקטואליות או אחרות שלציבור עניין רב בהן, מידתיות הפרסום- לשונו, סגנונו, נוסחו והיקף התפרסותו, כאשר אלה עומדים אל מול העניין שבו עוסק הפרסום, נקיטת אמצעים סבירים לבדיקת אמיתות הדעה וכן סבירות המסקנה שצמחה מתוך התשתית העובדתית עליה היא מסתמכת (ראו עניין בן גביר, פסקה 32 לפסק דינו של כב' המשנה לנשיאה א' ריבלין).

על פי סעיף 16(א) פרסום באחת הנסיבות המנויות בסעיף 15 לחוק, שלא חרג מתחום הסביר בנסיבות העניין, מקים חזקה שהפרסום נעשה בתום לב.

כפי שנקבע בעניין בן גביר, גם אופיו, צורתו לשונו וסגנונו של הפרסום עצמו עשויים ללמד על תום ליבו של המפרסם. בעניין זה אפנה גם לדברים שנקבעו בדנ"א אילנה דיין: "... גם אופיו וצורתו של הפרסום עצמו עשויים ללמד על תום ליבו של המפרסם. כך למשל, פרסום שייקבע כי הוא זהיר ומתון עשוי ללמד על קיומו של תום לב..., בעוד שבנסיבות מסוימות, שימוש בלשון משתלחת וחריפה עשוי ללמד על היעדרו." (דנ"א אילנה דיין אורבך, פסקה 68 לחוות דעתו של כב' הנשיא, כתוארו אז, השופט גרוניס).

במקרה שבפנינו הנתבע השתמש באמירות חריפות המייחסות לתובע לבני משפחתו כוונה להרוג, כאשר אמירות אלה חזרו על עצמן לאורך המונולוג וכן הוצג התובע כמי שראוי לשהות במעצר. בעניין זה אני מוצאת כי הייתה חריגה מתחום הסביר, כאשר לכך מצטרף ניסיון להשחיר את התובע בשל גילו, הבנתו, וללעוג לו תוך הצגתו כמי שמתרעם בשל כך שהזיזו לו את הקוויאר. לפיכך, לא קמה לנתבע החזקה הקבועה בסעיף 16(א).

סעיף 16(ב) לחוק, קובע חזקה להיעדר תום לב, אם מתקיימת בפרסום אחת הנסיבות המנויות בסעיף המשנה שלו כדלקמן:

"(1) הדבר שפורסם לא היה אמת, והוא לא האמין באמיתותו;

(2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא, אם לא;

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23-09-20471 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

(3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15".

בעניינו, הופרכה החזקה המנויה בסעיף 16(א) לחוק כדי לייתר את הדיון בסעיף 16(ב) לחוק, כדברי כבוד השופטת פרוקצ'יה כדלקמן: **די בהפרכת חזקת תום הלב בפן החיובי שלה, כאמור בסעיף 16(א) לחוק, או כי נתקיימה החלופה השלישית לחזקת חוסר תום לב בפן השלילי על פי סעיף 16(ב)(3) לחוק, כדי להניח תשתית מספקת למסקנה כי מדובר בפרסום שאינו נהנה מהגנת תום הלב.** ע"א 89/04 ד"ר יולי נודלמן נ' נתן שרנסקי (פסקה 27).

עוד ציינה כב' השופטת פרוקצ'יה כי מתחם הסבירות הנורמטיבי, שבגדרו נעשה הפרסום, עשוי להצביע על תום לבו של מפרסם לשון הרע. חריגה ממתחם הסבירות יוצר חזקה של חוסר תום לב, שאם לא תופרך, תכשיל הקמת הגנה למפרסם על התבטאותו הפוגענית.

שיקולים לעניין קביעת הפיצוי

התובע עותר לפיצוי ללא הוכחת נזק לפי סעיפים 7א(ב) ו-7א(ג), במשמעות של כפל סכום הפיצוי עבור כל פרסום, בשל כוונה לפגוע בתובע.

הנתבעים טענו שמדובר במסכת דברים אחת, שאינה מקימה זכות לפיצוי נפרד והכחישו את הכוונה לפגוע בתובע.

מספר הפרסומים

סעיף 7א(ד) מבהיר כי אדם לא יקבל פיצוי ללא הוכחת נזק, בשל אותה לשון הרע יותר מפעם אחת.

ברע"א 2855/20 **פלונית נ' פלוני** (6.10.22), נסב הדיון על פרשנות המונח "אותה לשון הרע". בית המשפט הציע שלושה מבחני עזר לבחינת מקרים בהם נעשו מספר פרסומים בעלי מאפיינים דומים: תוכן הפרסומים ומידת הדמיון ביניהם; הזמן שחלף מפרסום לפרסום; זהות הנמענים ובמת הפרסום.

המבחן הראשון בוחן את תוכן הפרסומים ובפרט אם קיים דמיון ביניהם. לפי מבחן זה, כאשר תוכן הפרסומים דומה, אך לא זהה, תיבדק התוספת לפרסום החדש לעומת קודמו. אם ימצא כי התוספת שבפרסום החדש היא משמעותית, כזו שמחריפה את הפגיעה בניזוק, הנטייה תהא לראות את הפרסום החדש כפרסום נפרד. לעומת זאת, אם יתברר כי הפרסום החדש אינו מוסיף דבר מהותי על האמור בפרסום הקודם, הנטייה תהיה לראות את הפרסום הראשון, ואת זה שלאחריו, כפרסום אחד.

המבחן השני בוחן את הזמן שחלף מפרסום לפרסום. ככל שחלף זמן רב יותר, בין פרסום אחד למשנהו, הנטייה תהיה לראות כל אחד מהפרסומים הללו, כפרסום נפרד וכך גם להפך.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 20471-09-23 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

המבחן השלישי בוחן את זהות הנמענים, ביחס לכל אחד מהפרסומים. במסגרת מבחן זה, תיבחן ה'במה' שעל גביה נעשו הפרסומים. כאשר מדובר למשל ברשתות חברתיות, נדרש לבחון באיזה עמוד או פורום פורסם כל אחד מהפרסומים, ומיהם הגורמים שנחשפו להם. ככל שניתן להוכיח קיומה של שונות בין זהות הנמענים, מפרסום לפרסום, הנטייה תהיה לראות כל אחד מהפרסומים, כפרסום נפרד וכן להפך.

(פסקאות 80-82 לפסק דינו של השופט סולברג; ראו גם שנהר. עמ' 792-789).

בחינת המקרה שבפנינו בהתאם למבחני העזר האמורים, מובילה למסקנה כי יש לראות את שתי האמירות כפרסום אחד. בענייננו, שתי האמירות היו חלק מאותו מונולוג, שנשא הנתבע בפתחה של התכנית "שבע" ששודרה ביום 7.2.2023. אין ספק כי האמירות נאמרו ברצף ובאותו פרק זמן של כ-3 דקות, ללא שינוי בפלטפורמה או בנמענים. בע"א (מחוזי נצרת) 7341-04-23 **רון אהרון קובי נ' חיים חליה** (2.11.23) דן בית המשפט ב-26 אמירות שפורסמו בדף הפייסבוק של המערער, לאורך מספר חודשים. בית המשפט קבע כי כל הפרסומים פורסמו באותו אופן, באותה פלטפורמה ובאותה "במה" ועל כן ההנחה היא שהנמענים בכל הפרסומים הם אותם נמענים (פסקה 27).

באשר לתוכן הפרסומים, האמרה השנייה נתפסת כתוצאה או כמסקנה מעשית, הנגזרת מן האמרה הראשונה. היא איננה מוסיפה נדבך עובדתי או נורמטיבי עצמאי, כגון ייחוס מסוכנות נוספת לתובע, אלא מהווה חיזוק של אותו מסר פוגעני.

לפיכך שתי האמרות מהוות פרסום אחד.

כוונה לפגוע :

הביטוי "בכוונה לפגוע" נדון ברע"א 5022/13 **הרב אמנון יצחק נ' דנון תקשורת בע"מ ואח'** (8.9.13), שם נקבע כי אין די בקיומה של צפיות בדרגת וודאות קרובה שהפרסום יפגע בנפגע, שאחרת כל פרסום שיש בו לשון הרע, ייחשב כפרסום שנעשה בכוונה לפגוע, אלא נדרש קיומו של יסוד נוסף, של התנהגות זדונית, של כוונה "של ממש" לפגוע, תוך התבססות על ההלכות שנקבעו לגבי יסוד הכוונה לפגוע בעבירה הפלילית של לשון הרע. (פסקה 8, עמ' 8; וראה גם דברי בית המשפט המחוזי בע"א 9712-12-13 **"קר" שרותי רפואה בע"מ נ' א.מ.ל. אמריקן לייזר בע"מ"** (13.4.15), פסקה 29).

הכוונה לפגוע נלמדת מתוכן הפרסום, מהנסיבות בהן פורסם, מהרקע לפרסומו, מהתנהגות המפרסם לפני הפרסום, במהלכו ולאחריו וכן מהעדויות ת"א 9143-10-16 **דן פלורנס נ' עו"ד שרית נהרי הלל** (18.7.18); ת"א 6727-09-20 **נעמה קטיעי נ' אלון בר** (12.5.24)). העובדה כי הפרסום לא נעשה לגופם של דברים אלא לגופו של אדם, גם היא נלקחת בחשבון כאחד הגורמים המצביעים על כוונה לפגוע (ע"א 15267-09-17 **יגאל סרנה נ' בנימין נתניהו** (28.1.18)).

עובדה שפרסום הוא לשון הרע, או שהמפרסם יכול לצפות כי הוא יפגע בנפגע, אינה מוכיחה לבדה כוונה לפגוע. בית המשפט העליון הדגיש כי אילו די היה בצפיות כאמור, כמעט כל פרסום המהווה לשון הרע היה נחשב אוטומטית לפרסום שנעשה בכוונה לפגוע. לכן נדרשת התנהגות זדונית או

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23-09-20471 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

כוונה "של ממש" לפגוע. הבחנה זו אומצה גם בהקשר האזרחי של סעיף 7א(ג), המאפשר פסיקת כפל פיצוי ללא הוכחת נזק. רע"א 5022/13 הרב אמנון יצחק נ' דנון תקשורת בע"מ (8.9.2013)

במקרה דנן, איני סבורה כי הוכח במידה מספקת היסוד הנוסף הנדרש לשם קביעה כי הפרסום נעשה בכוונה לפגוע, כאשר פרסום בוטה אינו מוביל בהכרח למסקנה זו אם אין ראיות נוספות המלמדות על מטרה ושאיפה ממשית לפגוע. רע"פ 9818/01 שמעון ביטון נ' ציון סולטון, נט(6) 554 (31.3.2005), עם זאת, מדובר במקרה גבולי, שבו הפרסום כשלעצמו חמור.

כפי שאמרנו, רוב רובו של המונוולוג עסק בתובע באופן אישי, תוך אזכור כוונותיו הפליליות לכאורה, הצורך במעצרו, חוסר הבנתו ורדידותו ואף התייחסות לסגנון חייו האישיים.

בבחינת הנסיבות עולה כי לא מדובר בדברי גידוף שנאמרו במהלך ויכוח סוער או בשעת כעס וללא שליטה, אלא כחלק ממונוולוג שנשא הנתבע, שעות לאחר הריאיון של התובע, ומבלי שניתנה לתובע הזדמנות להגיב לדברים.

הנתבע ביקש לצייר את התובע כאדם הקורא למלחמת אחים, אשר מתכוון להרוג את תומכי הרפורמה המשפטית. זהו המסר אותו ביקש הנתבע להותיר אצל הצופים (ע"א אילנה דיין, פסקה 15 לפסק הדין של כב' השופט ריבלין). אמירות אלה לא היו אמת, והיו פוגעניות. כמו כן, לא ניתן כל הסבר מדוע נדרשה התייחסות לאופי חייו הפרטיים של התובע, וכינויו 'טומטום' על מנת להשיג את אותה מטרה מוסרית וחברתית, שהנתבע שם לנגד עיניו, והיא מאבקו כנגד הקוראים למלחמת אחים. אזכיר כי התובע הינו בעל עבר צבאי עשיר, חתן פרס ישראל וזוכה פעמיים בפרס ביטחון ישראל. תוכן המונוולוג, ההאשמות החמורות בדבריו של הנתבע ונסיבות נשיאתן בפומבי, בשידור טלוויזיוני, בלא קנטור והתגרות מצד התובע ומבלי שניתנה לו אפשרות התגובה, מעמיקים, את חומרת האירוע.

הנתבע הודה כי היה במצב נפשי נסער בזמן המונוולוג, נושא שזנח לציין בפני צופיו. הנתבע הצהיר בפני כי איננו חוזר בו מן הדברים שאמר (עמ' 78 שורות 11-32).

תקרת הפיצוי ללא הוכחת נזק על פי החוק היא 50,000 ₪ ונכון להיום עולה על 80,000 ₪. נוכח חומרת האירוע, בשים לב שדברי לשון הרע נאמרו בערוץ טלוויזיה מוכר, באתי לכלל מסקנה כי הפיצוי הראוי במקרה זה עומד על 75,000 ₪.

אחריותה של הנתבעת 2

סעיף 11(א) לחוק שכותרתו "אחריות בשל פרסום באמצעי תקשורת" קובע: "פורסמה לשון הרע באמצעי תקשורת, ישאו באחריות פלילית ואזרחית בשל לשון הרע, האדם שהביא את דבר לשון הרע לאמצעי התקשורת וגרם בכך לפרסומו, עורך אמצעי התקשורת ומי שהחליט בפועל על הפרסום, ובאחריות אזרחית ישא גם האחראי לאמצעי התקשורת".

הנתבעת 2 טענה כי עומדת לה ההגנה מכוח סעיף 15(12) החלה על פרסום ה"נעשה בשידור רדיו או טלוויזיה שלא הוקלט מראש והנאשם או הנתבע הוא מי שאחראי לפי סעיף 11 והוא לא ידע ולא

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23-09-20471 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

יכול היה לדעת על הכוונה לפרסם לשון הרע". הגנה זו ניתנת בכפוף לקיומו של תום לב, בהיותה חלק מהגנות תום הלב שבסעיף 15 לחוק.

בפס"ד אלון חמדני הבהיר בית המשפט המחוזי כי הוראה זו מקנה חסינות לאמצעי תקשורת, בשעה שפרסום לשון הרע נעשה בשידור חי, על ידי צד שלישי, שאינו נמנה על המגישים מטעמו ובשעה שלא ידע או לא היה עליו לדעת על הכוונה לפרסום לשון הרע. בעניין שהובא בפניו קבע בית המשפט: "בענייננו, פרסום לשון הרע הנטען לא נעשה על ידי צד שלישי, אלא על ידי מגישי התוכנית במהלך השידור החי. מכאן שדין טענה זו להידחות." (פסקה 91) (ערעור על פסק הדין נדחה על ידי בית המשפט העליון בע"א 3858-20 ברק חיים כהן נ' אלון חמדני (15.6.22)).

דברים אלה יפים גם לענייננו.

הנתבע העיד כי הוא מגיש אצל הנתבעת מזה כ-4-5 שנים ולמעשה מרגע הקמתו של הערוץ והגדיר את עצמו "חלק ממשפחת 14" (עמ' 42 שורות 20-27, עמ' 41 שורה 3).

מר אדרי העיד בפני כי הוא משמש בתפקיד של מנכ"ל הנתבעת מזה כ-4 שנים. טרם תפקידו הנוכחי שימש כמפיק ראשי בנתבעת למשך כחצי שנה. על פי עדותו, התוכנית פעלה לפי מתכנת זה, לפיה עם פתיחת התוכנית היה הנתבע נושא דברים "כן. הוא פרשן, מפרשן, יש לו מה להגיד הוא אומר את דבריו. על זה משלמים לו כסף". כשלמיטב ידיעתו, דבריו של הנתבע היו נאמרים באופן ספונטני, אך יחד עם זאת הבהיר: "אני לא יודע להגיד באופן פרטני לגבי כל מונולוג של כל פרשן בערוץ." (עמ' 84 שורות 29-33, עמ' 85 שורות 1-2, עמ' 85 שורות 14-25).

מאחר שהפרסום בוצע על ידי מגיש התוכנית הקבוע של הערוץ ולא על ידי אורח חיצוני, הנתבעת אחראית לפרסום באחריות שילוחית ישירה והיא אינה יכולה לחסות תחת הגנת סעיף 15(12) לחוק שאינו חל על מגישי הבית מטעמה.

הוראת סעיף 15(12) מטילה למעשה על עורכי תכניות באמצעי התקשורת האלקטרוניים, חובת זהירות המחייבת אותם לנסות ולגלות מראש מה ייאמר בשידור חי ולמנוע ניצול השידור החי כדי לפרסם לשון הרע. (שנהר. עמ' 649-650).

העורך הרלוונטי לא הובא לעדות ולא הונחה תשתית ראייתית של ממש, המוכיחה כי הנתבעת עשתה את המוטל עליה כדי למנוע פרסום לשון הרע, כגון הצבת תמרורי אזהרה בפני הנתבע.

סוף דבר

התביעה מתקבלת בחלקה.

הנתבעים ישלמו לתובע, ביחד ולחוד, סך של ₪75,000. סכום זה יישא ריבית שקלית מיום הגשת התביעה (10.9.23) ועד למועד התשלום המלא בפועל.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 23-09-20471 לנגוצקי נ' ברדוגו ואח'

כן יישאו הנתבעים, יחד ולחוד, בהוצאות התובע ושכר טרחת עורך דינו בסך של 30,000 ₪. סכום זה ישא ריבית שקלית מיום מתן פסק הדין ועד למועד התשלום המלא בפועל.

המזכירות תודיע לצדדים ותסגור את התיק.

ניתנה היום, בד' תשרי תשפ"ז, 15 ספטמבר 2026, בהעדר הצדדים.

בית דין
דלית ורד, שופטת

